
Inflace

Alena Kopfová
Katedra finančního práva a národního hospodářství, kanc. 122
Alena.Kopfova@law.muni.cz

Inflace

- Projev makroekonomické nerovnováhy
- Spojována s růstem tržních cen a snižováním koupěschopnosti peněz
- Růst cenové hladiny
 - Cenová hladina – celková úroveň cen výrobků a služeb, které se v hospodářství prodávají a nakupují

Deflace a dezinflace

- Nutné rozlišovat
- Deflace – pokles cenové hladiny
- Dezinflace – zpomalující se inflace
 - Všeobecně pokládána za známku velmi dobrého stavu ekonomiky
 - Deflace naopak vnímána jako velmi negativní stav ekonomiky
 - Na konci 20. století zažívaly země Severní Ameriky trvalou dezinflaci, což mnozí přičítají silnému růstu v tomto období.

Měření inflace

- **Cenové indexy**
 - Index spotřebních cen
 - Index cen výrobců
 - a další
- **Deflátor HDP**
- **(parita kupní síly)**

Cenové indexy

- Vážené průměry cen vybraných zboží a služeb
- Index spotřebitelských cen (CPI)
 - Zachycení dopadů změn cenové hladiny na domácnosti a jejich životní náklady
 - Konstruován jako poměr nákladů na pořízení reprezentativního spotřebitelského koše ve sledovaném roku k nákladům na pořízení výchozího roku

Složení spotřebního koše ČR

Název	1999	2005	2007
Potraviny a nealkoholické nápoje	19,8%	16,3%	17,03%
Alkoholické nápoje, tabák	7,9%	8,2%	8,6%
Odívání a obuv	5,7%	5,2%	4,72%
Bydlení, voda, energie, paliva	23,6%	24,8%	25,34%
Bytové vybavení, zařízení domácnosti	6,8%	5,8%	5,52%
Zdraví	1,4%	1,8%	2,5%
Doprava	10,1%	11,4%	11,49%
Pošty a telekomunikace	2,3%	3,9%	3,99%
Rekreace a kultura	9,6%	9,9%	9,37%
Vzdělávání	0,5%	0,6%	0,78%
Stravování a ubytování	7,4%	5,8%	4,42%
Ostatní zboží a služby	4,9%	6,3%	6,24%
CELKEM	100,0%	100,0%	100,0%

Problémy indexu spotřebitelských cen

- Věrohodnost
 - Záleží na adekvátnosti výběru spotřebního koše
co do druhů zboží a služeb i co do vah přiznaných jednotlivým druhům
- Změna struktury výdajů v důsledku změn cen
 - Koš nemusí plně korespondovat
- Neodráží úplnou cenovou hladinu ekonomiky
 - Omezeno na část tržní produkce zařazenou do reprezentativního koše

Implicitní cenový deflátor (deflátor HDP)

- Upřednostňován
- Nejkomplexnější z cenových indexů, kterými se měří míra inflace
- $\text{Deflátor} = \text{nominální HDP} / \text{reálný HDP} \times 100$
- Postihuje skutečné pohyby cen veškeré finální produkce

Typy inflace

- Zjevná vs. skrytá
 - Zjevná – skutečně dochází k růstu cenové hladiny
 - Skrytá – není zachycena cenovým indexem
- Potlačená
 - Vzestup cenové hladiny zablokován (příčiny inflace ale zůstaly uchovány)
- Očekávaná vs. neočekávaná

Typy inflace dle rychlosti

- **Mírná (plíživá)**
 - Tempo růstu cenové hladiny nepřekračuje tempo růstu výkonu, do 10 %
- **Pádivá**
 - Pohybuje se řádově v desítkách procent
- **Hyperinflace**
 - Extrémní případ, v tisících procent

Příčiny inflace (typy inflace dle podnětu)

■ Poptávková inflace

- Tažená poptávkou předpokládá vzestup poptávky, který vyvolá posun rovnovážného bodu za úroveň potenciálního produktu – rozevívá se tzv. inflační mezera (rozdíl mezi skutečným a potenciálním produktem)
- *růst státních výdajů*
- *expanze úvěrů*
- *nárazové použití úspor domácností a firem*
- *příliv zahraničního kapitálu*

Příčiny inflace (typy inflace dle podnětu)

- **Inflace tažená nabídkou (nabídková)**
 - Může být vyvolána i za situace, kdy skutečný produkt nedosahuje úrovně potenciálního produktu
 - *růst cen základních surovin*
 - *růst mezd*
 - *politické události*
 - *importovaná inflace*
 - *zvýšení nepřímých daní*

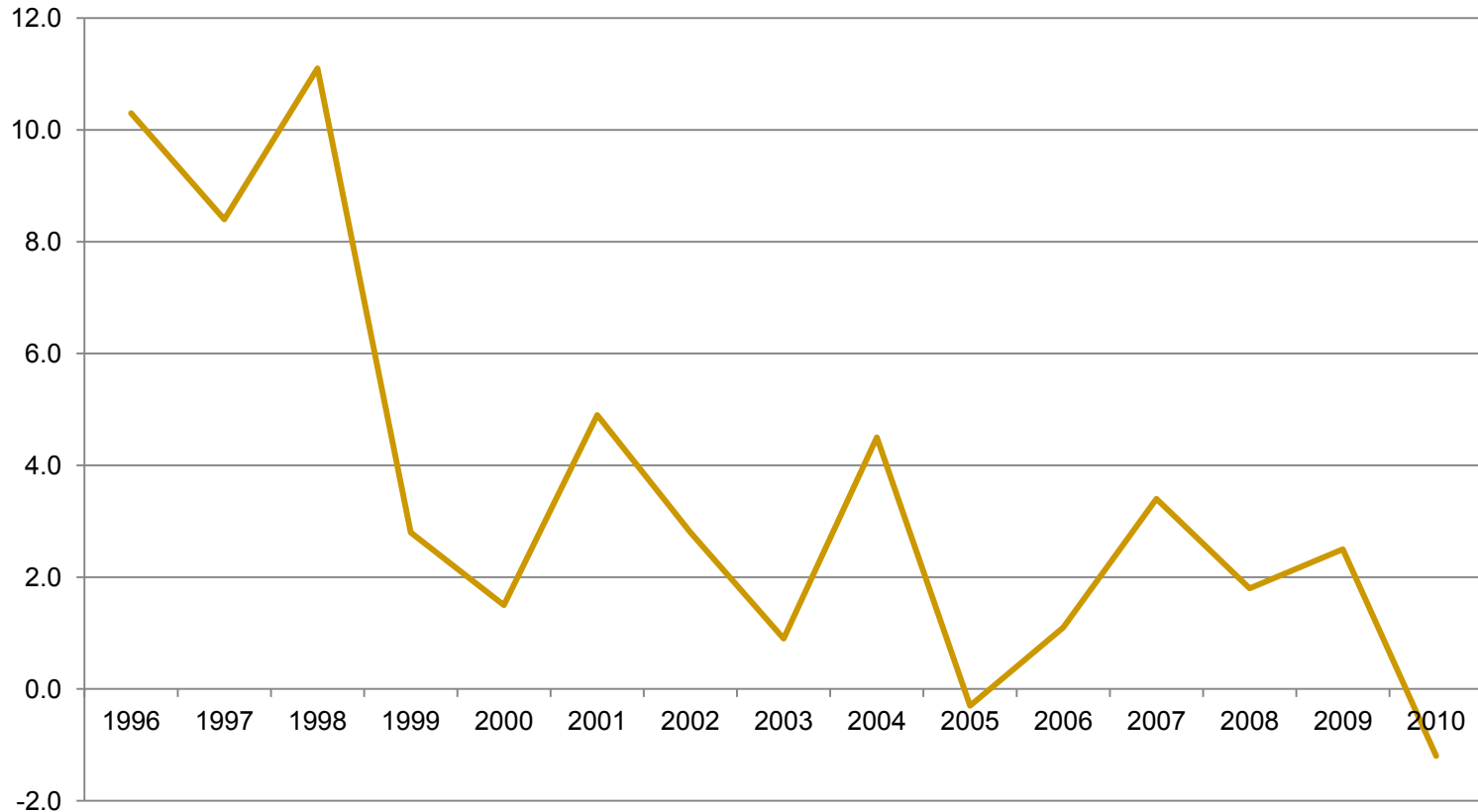
Důsledky inflace

- Dochází ke změnám relativních cen
 - Vyvolání přerozdělovacích procesů mezi jednotlivými skupinami a subjekty tržní ekonomiky
 - Sociální důsledky inflace (příjemci fixních důchodů)
 - Mzdy a platy zpravidla s mírnou inflací udržují krok
 - Přerozdělování u úvěrových vztahů – prospěch dlužníka
 - Možnost vyvolání deformací ve výstupech i při alokaci vstupů (může ovlivnit úroveň produktu ekonomiky)

Důsledky inflace

- Názor části ekonomů – mírná inflace stimuluje AD a tím stimuluje i výkonnost ekonomiky a zaměstnanost
 - Inflace vyrovnaná vs. nevyrovnaná
 - Vyrovnaná – nemění se relativní ceny (žádné negativní dopady)
 - Nevyrovnaná
-

Inflace v ČR (deflátor HDP, %, r/r)

Phillipsova křivka

- Popisuje vztah mezi inflací a nezaměstnaností
 - Zavedena na přelomu 50. a 60. let
 - Původní verze vyjadřovala tzv. substituční teorii inflace
 - Později koncepce přirozené míry nezaměstnanosti – pak dlouhodobá Phillipsova křivka vertikála
-